

Parlamentul
Republicii Moldova

CPS 06 nr. 255
28 iulie 2022

Comisia protecție socială, sănătate și familie

RAPORT asupra proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (nr.203 din 27.05.2022) Lectura II

Comisia protecție socială, sănătate și familie, potrivit atribuțiilor sale funcționale în conformitate cu prevederile art.27 din Regulamentul Parlamentului, fiind sesizată în fond, a examinat în lectura a doua proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, inițiativa legislativă a deputatului Dan Perciun, și comunică următoarele.

Prezentul proiect a fost elaborat în scopul sporirii asigurării sociale a cetățenilor, care la etapa stabilirii prestațiilor de asigurări sociale, nu identifică la Contul personal de asigurări sociale informația despre contribuțiile de asigurări sociale de stat. Totodată, se instituie contribuția de asigurări sociale minimă care va influența la calcularea stagiului de cotizare și venitului mediu asigurat, care este un stimulent pentru a exclude veniturile informale și a garanta un quantum decent al prestației de asigurări sociale.

La fel, prin prisma asigurării funcționării unui sistem de pensii sustenabil din punct de vedere financiar, se propune un nou mecanism de reexaminare a pensiilor pentru limită de vîrstă pentru stagiul de cotizare realizat după data ieșirii la pensii.

În comisie au parvenit mai multe propuneri și amendamente, inclusiv din partea Guvernului, incluse în sinteza amendamentelor. Proiectul a fost redactat și este parte componentă a prezentului raport.

Cu votul unanim, membrii comisiei propun adoptarea proiectului de lege în lectura a doua.

Dan PERCIUN

Președintele Comisiei

Ex. Amelia Turcanu
Tel. 022 820 533, 060003350 ;
e-mail : amelia.turcanu@parlament.md

LEGE

pentru modificarea unor acte normative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr. 42–44, art. 247), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 1 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare și venitul asigurat – confirmare, prin acte doveditoare, a stagiului de cotizare și a venitului asigurat pentru perioada de activitate de până la realizarea dreptului la pensie și care nu a fost luată în considerare la stabilirea pensiei;

indexarea pensiei – măsură realizată periodic pentru actualizarea cuantumului pensiei calculate în vederea păstrării puterii de cumpărare a pensiei;

pensie aflată în plată – pensie achitată lunar beneficiarului prin intermediul prestatorului de servicii de plată desemnat de către beneficiar;

pensie calculată – drept bănesc, stabilit în funcție de contribuțiile achitate în bugetul asigurărilor sociale de stat și de durata stagiului de cotizare, reexaminat, majorat și indexat;

perioade asimilate stagiului de cotizare – perioade pentru care nu s-au plătit contribuții de asigurări sociale, dar care, conform prezentei legi, se includ în stagiul total de cotizare;

reexaminarea pensiei – recalcularea mărimii pensiei în corespundere cu prevederile prezentei legi în vigoare la data depunerii cererii de reexaminare a pensiei conform art. 33 alin. (1) lit. a) și c), alin. (2), (4¹), (4²) și (4³);

stagiul minim de cotizare – perioadă minimă de activitate în care asigurații au realizat stagiul de cotizare prevăzut la art. 15 alin. (1) din prezenta lege pentru a putea beneficia de pensie la împlinirea vârstei standard de pensionare;

stagiul total de cotizare – însumare a perioadelor de activitate pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale de stat în bugetul asigurărilor sociale de stat, prevăzută la art. 42 alin. (1) din prezenta lege;

supliment de solidaritate – adaos egal cu diferența dintre quantumul pensiei calculate și quantumul pensiei minime, acordat pentru categoria de pensie respectivă;

valorizarea venitului asigurat – indexarea venitului mediu lunar asigurat, realizat începând cu 1 ianuarie 1999, reieșind din coeficientul de creștere a salariului mediu pe economie în perioadele contributive până la anul precedent anului de stabilire a pensiei;

vârstă standard de pensionare – vârstă pentru bărbați și femei, stabilită la art. 41 din prezenta lege, la împlinirea căreia aceștia pot obține dreptul la pensie pentru limită de vârstă;

venit asigurat – venit din care s-au plătit contribuții de asigurări sociale și care constituie baza de calcul a pensiei în sistemul public de pensii.”

2. Articolul 6:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Stagiul de cotizare se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții, în mărimile stabilite, la bugetul asigurărilor sociale de stat și împărțirea sumei obținute la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă. În cazul în care suma anuală a contribuțiilor achitate este mai mică decât suma

anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație, stagiul de cotizare se calculează proporțional sumei achitate.”

alineatul (4) se abrogă;

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Stagiul de cotizare realizat după stabilirea/reexaminarea pensiei pentru limită de vârstă se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții și împărțirea sumei obținute la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă.”

3. Articolul 33:

alineatul (1) se completează cu literele d) și e) cu următorul cuprins:

„d) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie de dizabilitate;

e) modificării/completării art. 5 și 50 cu prevederi referitoare la circumstanțe ce țin de perioade necontributive și de activități, care au fost realizate până la stabilirea/reexaminarea pensiei.”

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Reexaminarea dreptului la pensie în cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a), b), d) și e) din prezentul articol se efectuează conform formulelor indicate în anexele nr. 2, nr. 3 și nr. 4, iar în cazul prevăzut la alin. (1) lit. c) din prezentul articol – conform formulei indicate în anexa nr. 2¹.”

la alineatul (4¹), textul „conform formulelor din anexe, părți integrante ale prezentei legi,” se exclude.

4. În anexa nr. 2, indicele „P” va avea următorul cuprins:

„P – quantumul pensiei calculate;”.

5. Legea se completează cu anexa nr. 2¹ cu următorul cuprins:

Formula de reexaminare a pensiei pentru limită de vârstă pentru stagiul de cotizare realizat după stabilirea pensiei

Pensia pentru limită de vârstă se reexaminează după formulele:

$$Pr = P + Pn$$

$$Pn = 2,0\% \times Tn \times V_{av},$$

unde:

Pr – quantumul pensiei reexaminată;

P – quantumul pensiei calculate;

Pn – quantumul pensiei pentru stagiul de cotizare realizat după stabilirea/reexaminarea pensiei calculate după reexaminare;

2,0% – rata de acumulare pentru anii de cotizare realizați după stabilirea dreptului la pensie pentru limită de vârstă;

Tn – stagiul de cotizare realizat după stabilirea/reexaminarea pensiei pentru limită de vârstă, ani;

V_{av} – venitul mediu lunar asigurat valorizat, determinat conform anexei nr. 1 pentru perioada de activitate după stabilirea/reexaminarea pensiei pentru limită de vârstă.”

6. În anexele nr. 3 și nr. 4, indicele „P” va avea următorul cuprins:

„P – quantumul pensiei calculate;”.

Art. II. – Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1–4, art. 2), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 1:

după noțiunea „colectare a contribuțiilor de asigurări sociale” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*cont personal de asigurări sociale* – informație structurată despre un asigurat, care reflectă contribuțiile de asigurări sociale calculate și plătite, venitul la care s-au calculat acestea, prestațiile de asigurări sociale de care a beneficiat asiguratul, precum și alte informații aferente activității asiguratului;”

după noțiunea „contract de asigurare” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*declarația persoanei asigurate* – relatare, făcută în scris de către angajator, cu privire la contribuțiile de asigurări sociale declarate nominal pe fiecare angajat pentru perioadele din anii 1999–2017, prezentată Casei Naționale conform modelului aprobat de aceasta;”

noțiunea „Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale” va avea următorul cuprins:

„*Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale* – sistem unic automatizat de evidență nominală a persoanelor fizice și juridice plătitori de contribuții la bugetul asigurărilor sociale, inclusiv a persoanelor fizice ce se asigură în baza contractului încheiat cu Casa Națională, precum și a beneficiarilor prestațiilor de asigurări sociale;”

2. La articolul 5:

denumirea articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 5.** Declarația privind evidenta nominală a asiguraților, declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și declarația persoanei asigurate”;

alineatul (1) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) declarațiile persoanei asigurate pentru perioadele din anii 1999–2017 se prezintă Casei Naționale conform modelului aprobat de aceasta;”

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Casa Națională poate efectua înscrierea datelor în conturile personale de asigurări sociale ale persoanelor asigurate pentru care nu au fost prezentate, în termenele stabilite, declarațiile indicate la alin. (1) de către plătitorii de contribuții care au fost lichidați sau sunt în proces de lichidare, în condițiile corespunderii indicatorilor declarați în documentele aferente calculării și utilizării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii cu documentele aferente impozitului pe venit prezentate

Serviciului Fiscal de Stat în perioada respectivă. Modalitatea de înscriere a datelor în conturile personale de asigurări sociale se stabilește de către Casa Națională.”

3. În cuprinsul articolului 6, cuvântul „individual” se substituie cu cuvintele „de asigurare”.

4. La articolul 22, alineatul (1) se completează cu textul „Baza lunară de calcul pentru fiecare angajat nu poate fi mai mică decât 25 la sută din suma lunară a contribuțiilor calculate din salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație”.

Art. III. – La articolul 36 alineatul (3) din Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 295–308, art. 448), cu modificările ulterioare, cifrele „12” se substituie cu cifra „6”.

Art. IV. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 octombrie 2022, cu excepția prevederilor art. II pct. 1, care intră în vigoare la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, precum și a prevederilor art. I pct. 2, ale art. II pct. 2 și ale art. III, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2023.

(2) Casa Națională de Asigurări Sociale va reexamina, începând cu 1 ianuarie 2023, în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (3) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, pensiile pentru limită de vârstă și pensiile de dizabilitate stabilite/reexaminat în perioada 1 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2021, la calcularea cărora a fost inclusă în stagiul de cotizare perioada prevăzută la art. 5 alin. (2) lit. d) din legea indicată, luând drept bază de calcul a pensiei pentru perioada respectivă salariul mediu lunar pe țară la data calculării inițiale/reexaminării pensiei.

(3) Guvernul, în termen de 3 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

ЗАКОН
о внесении изменений в некоторые
нормативные акты

Парламент принимает настоящий органический закон.

Ст. I. – В Закон о государственной пенсионной системе № 156/1998 (повторное опубликование: Официальный монитор Республики Молдова, 2004 г., № 42–44, ст. 247), с последующими изменениями, внести следующие изменения:

1. Статью 1 дополнить частью (3) следующего содержания:

«(3) В целях настоящего закона используются следующие понятия:

новые обстоятельства, относящиеся к страховому стажу и к застрахованному доходу, – удостоверение подтверждающими документами наличия страхового стажа и застрахованного дохода за период деятельности до реализации права на пенсию, который не бы учтен при назначении пенсии;

индексация пенсии – периодически реализуемая мера для актуализации размера исчисленной пенсии в целях сохранения покупательной способности пенсии;

выплачиваемая пенсия – пенсия, ежемесячно выплачиваемая получателю посредством выбранного получателем поставщика платежных услуг;

исчисленная пенсия – денежная сумма, устанавливаемая в зависимости от взносов, уплаченных в бюджет государственного социального страхования, и от периода страхового стажа, которая пересматривается, повышается и индексируется;

периоды, приравниваемые к страховому стажу, – периоды, за которые не были уплачены взносы социального страхования, но которые в соответствии с настоящим законом включаются в общий страховой стаж;

пересмотр пенсии – перерасчет размера пенсии в соответствии с положениями настоящего закона, действующего на дату подачи заявления о пересмотре пенсии согласно пунктам а) и с) части (1) и частям (2), (4¹), (4²) и (4³) статьи 33;

минимальный страховой стаж – минимальный период деятельности, в течение которого застрахованные лица приобрели страховой стаж, предусмотренный частью (1) статьи 15 настоящего закона, для назначения пенсии по достижении стандартного пенсионного возраста;

полный страховой стаж – сумма периодов деятельности, в течение которых взносы государственного социального страхования уплачивались в бюджет государственного социального страхования, как предусмотрено частью (1) статьи 42 настоящего закона;

надбавка солидарности – прибавка, равная разнице между размером исчисленной пенсии и размером минимальной пенсии, предоставляемая соответствующей категории пенсии;

валоризация застрахованного дохода – индексация среднемесячного застрахованного дохода, полученного начиная с 1 января 1999 года, которая осуществляется с учетом коэффициента роста средней заработной платы по экономике в течение страховых периодов до года, предшествующего году назначения пенсии;

стандартный пенсионный возраст – возраст для мужчин и женщин, установленный статьей 41 настоящего закона, по достижении которого могут получить право на пенсию по возрасту;

застрахованный доход – доход, из которого уплачивались взносы социального страхования, являющийся основой для исчисления размера пенсии в государственной пенсионной системе.».

2. В статье 6:

часть (2) изложить в следующей редакции:

«(2) Страховой стаж исчисляется путем суммирования месяцев, за которые уплачены в бюджет государственного социального страхования взносы в установленных размерах, и деления этой суммы на 12. Полученный результат округляется до одного знака после запятой. В случае, если годовая сумма выплаченных взносов меньше годовой суммы взносов, исчисляемых из

минимальной заработной платы по стране, установленной законодательством, страховой стаж исчисляется пропорционально уплаченной сумме.»;

часть (4) признать утратившей силу;

дополнить статью частью (5) следующего содержания:

«(5) Страховой стаж, приобретенный после назначения/пересмотра пенсии по возрасту, исчисляется путем суммирования месяцев, за которые уплачены взносы, и деления этой суммы на 12. Полученный результат округляется до одного знака после запятой.».

3. В статье 33:

часть (1) дополнить пунктами d) и e) следующего содержания:

«d) желания лиц, реализовавших право на пенсию по ограничению возможностей, продолжить трудовую деятельность;

e) изменения/дополнения статьи 5 и статьи 50 положениями, относящимися к нестраховым периодам и к деятельности, которая осуществлялась до назначения/пересмотра пенсии.»;

часть (3) изложить в следующей редакции:

«(3) Пересмотр решения о назначении пенсии в случаях, предусмотренных пунктами a), b), d) и e) части (1) настоящей статьи, производится в соответствии с формулами, приведенными в приложениях 2, 3 и 4, а в случае, предусмотренном пунктом c) части (1) настоящей статьи, – по формуле, приведенной в приложении 2¹.»;

в части (4¹) слова «размер пенсии, исчисленный согласно формулам, приведенным в приложениях, являющихся неотъемлемой частью настоящего закона,» заменить словами «исчисленная пенсия».

4. В приложении 2 показатель «Р» изложить в следующей редакции:

«Р – размер исчисленной пенсии;».

5. Дополнить закон приложением 2¹ следующего содержания:

«Приложение 2¹

**Формула пересмотра пенсии по возрасту за страховой стаж,
приобретенный после назначения пенсии**

Пенсия по возрасту пересматривается по формуле:

$$Pr = P + Pn$$

$$Pn = 2,0\% \times Tn \times V_{av},$$

где:

Pr – размер пересмотренной пенсии;

P – размер исчисленной пенсии;

Pn – размер пенсии за страховой стаж, приобретенный после назначения/пересмотра пенсии, исчисленной после пересмотра;

2,0% – накопительная ставка для лет страхового стажа, приобретенного после назначения пенсии по возрасту;

Tn – страховой стаж, приобретенный после назначения/пересмотра пенсии по возрасту, лет;

V_{av} – валоризированный среднемесячный застрахованный доход, определяемый согласно приложению 1 за период деятельности после назначения/пересмотра пенсии по возрасту.».

6. В приложениях 3 и 4 показатель « P » изложить в следующей редакции:

« P – размер исчисленной пенсии;».

Ст. II. – В Закон о государственной системе социального страхования № 489/1999 (Официальный монитор Республики Молдова, 2000 г., № 1–4, ст. 2), с последующими изменениями, внести следующие изменения:

1. В статье 1:

после понятия «сбор взносов социального страхования» дополнить статью понятием следующего содержания:

«личный счет социального страхования – структурированная информация о застрахованном лице, отражающая исчисленные и уплаченные взносы социального страхования, доход, из которого они были исчислены, полученные застрахованным лицом пособия социального страхования, а также другая информация, связанная с деятельностью застрахованного лица;»;

после понятия «страховой договор» дополнить статью понятием следующего содержания:

«декларация застрахованного лица – сообщение работодателя, совершенное в письменном виде, о взносах социального страхования, задекларированных персонально по каждому работнику за периоды 1999–2017 годов, представленное Национальной кассе согласно утвержденному ею образцу;»;

понятие «Государственный регистр индивидуального учета в государственной системе социального страхования» изложить в следующей редакции:

«Государственный регистр индивидуального учета в государственной системе социального страхования – единая автоматизированная система поименного учета физических и юридических лиц – плательщиков взносов в бюджет социального страхования, включая физических лиц, которые застрахованы на основании договора, заключенного с Национальной кассой, а также получателей пособий социального страхования;».

2. В статье 5:

наименование статьи изложить в следующей редакции:

«Статья 5. Декларация о поименном учете застрахованных лиц, декларация о начислении и использовании взносов обязательного государственного социального страхования и декларация застрахованного лица»;

часть (1) дополнить пунктом d¹) следующего содержания:

«d¹) декларации застрахованного лица за период 1999–2017 годов представляются Национальной кассе согласно утвержденному ею образцу;»;

часть (6) изложить в следующей редакции:

«(6) Национальная касса может вносить данные в личные счета социального страхования застрахованных лиц, в отношении которых не были представлены в установленные сроки декларации, указанные в части (1), ликвидированными или находящимися в процессе ликвидации плательщиками взносов – при соответствии показателей, задекларированных в документах по исчислению и использованию взносов обязательного государственного социального страхования, и в документах по подоходному налогу, представляемых в Государственную налоговую службу в соответствующий период. Порядок внесения данных в личные счета социального страхования устанавливает Национальная касса.».

3. В статье 6 слова «индивидуального договора» заменить словами «страхового договора».

4. Часть (1) статьи 22 дополнить предложением: «Месячная основа для исчисления на каждого работника не может быть менее 25 процентов ежемесячной суммы взносов, исчисленных из установленной законодательством минимальной месячной заработной платы по стране.».

Ст. III. – В части (3) статьи 36 Закона о содействии занятости населения и страховании по безработице № 105/2018 (Официальный монитор Республики Молдова, 2018 г., № 295–308, ст. 448), с последующими изменениями, цифры «12» заменить цифрой «6».

Ст. IV. – (1) Настоящий закон вступает в силу с 1 октября 2022 года, за исключением положений пункта 1 статьи II, которые вступают в силу со дня опубликования настоящего закона в Официальном мониторе Республики Молдова, а также положений пункта 2 статьи I, пункта 2 статьи II и статьи III, которые вступают в силу с 1 января 2023 года.

(2) Национальной кассе социального страхования пересмотреть с 1 января 2023 года в соответствии с положениями части (3) статьи 8 Закона о государственной пенсионной системе № 156/1998 пенсии по возрасту и пенсии по ограничению возможностей, назначенные/пересмотренные в период с 1 января 2017 года по 31 декабря 2021 года, для исчисления которых в страховой стаж был включен период, предусмотренный пунктом d) части (2) статьи 5 указанного закона, взяв за основу для исчисления пенсии за соответствующий период среднемесячную заработную плату по стране на дату первоначального исчисления/пересмотра пенсии.

(3) Правительству в трехмесячный срок со дня опубликования настоящего закона привести свои нормативные акты в соответствие с ним.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПАРЛАМЕНТА

**Sinteza
amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul
de lege pentru modificarea unor acte normative
(nr.203 din 27.05.2022)**

Nr. crt.	Textul părții constitutive a actului legislative în vigoare care se propune a fi modificat, completat sau abrogat	Textul părții constitutive a proiectului de act legislativ la care se propun amendamente, propuneri, obiecții	Autorul amendamentului propunerii, obiecției	Conținutul amendamentului propunerii, obiecției	Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond
2.					6.
1.	<p>La articolul I din proiect <i>Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii</i></p>	<p>3. <i>contribuție de asigurări sociale</i> – sumă datorată în mod obligatoriu de plătitorul contribuțiilor la bugetul asigurărilor sociale de stat; <i>cont personal de asigurări sociale</i> – cont atribuit fiecărui asigurat, prin care se ține evidența drepturilor și obligațiilor de asigurări sociale în sistemul public de asigurări sociale; <i>registru de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale</i> (REVIND) – bază unică de date despre persoanele fizice și juridice contribuabile la bugetul</p>	4. Guvernul	5. La punctul 1 al Articolului I din proiect, se propune de exclus noțiunile: „contribuție de asigurări sociale”, „cont personal de asigurări sociale” și „registru de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale”, deoarece aceste noțiuni sunt reglementate în Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale.	<p>Se acceptă.</p>

2.		<p>asigurărilor sociale de stat, precum și despre beneficiarii prestațiilor de asigurări sociale.</p> <p><i>cont personal de asigurări sociale</i> – cont atribuit fiecărui asigurat, prin care se ține evidența drepturilor și obligațiilor de asigurări sociale în sistemul public de asigurări sociale;</p> <p><i>indexare a pensiei</i> – măsură luată periodic pentru actualizarea cuantumului pensiei calculate în vederea păstrării puterii de cumpărare a pensiei.</p> <p><i>pensie calculată</i> – drept bănesc, stabilit în funcție de contribuțiile achitate în bugetul de asigurări sociale de stat și a duratei stagiului de cotizare, reexaminat, majorat și indexat;</p> <p><i>pensie minimă completă</i> – sumă fixă garantată de stat persoanelor care confirmă un stagiou de cotizare complet;</p> <p><i>pensie minimă incompletă</i> – sumă fixă garantată de stat persoanelor care nu confirmă un stagiou de</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La pct.1 din proiect, se propune completarea art. 1 din Legea nr. 156/1998 cu alineatul (3), care conține un șir de noțiuni de bază utilizate în legea vizată. În vederea corespunderii criteriului de claritate, menționăm că în acest alineat sunt expuse semnificațiile mai multor noțiuni existente sau prevăzute în proiectul supus avizării, însă noțiunile de „cont personal de asigurări sociale”, „indexare a pensiei”, „pensie calculată”, „pensie minimă completă”, „pensie minimă incompletă”, „pensie în plată”, „vârsta standard de pensionare”, „stagiou de cotizare în raport cu vârsta”, „perioade asimilate stagiului de cotizare”, „venit asigurat”, „registru de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale”, – nu se cuprind în</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Se exclud noțiunile de contribuție de asigurări sociale”, „cont personal de asigurări sociale” și „registru de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale”, care se transferă în Legea nr.489/1999, precum și noțiunile „pensie minimă completă”, „pensie minimă incompletă” și stagiou de cotizare în raport cu vârsta pe motivul, că nu se utilizează nici în textul Legii nr.156/1998, nici în prezentul proiect de lege.</p>
----	--	--	---	--	--

		<p>cotizare complet, calculată prin diminuarea proporțională a pensiei minime complete în funcție de stagiul realizat ;</p> <p><i>pensie în plată</i> – pensie achitată lunar beneficiarului prin intermediul prestatorilor de servicii de plată desemnat de către beneficiar;</p> <p><i>vârstă standard de pensionare</i> – vârstă pentru bărbați și femei, stabilită de Legea privind sistemul public de pensii, la care aceștia pot obține dreptul la pensie pentru limită de vârstă, prevăzută la art. 41 din Legea privind sistemul public de pensii;</p> <p><i>stagiul de cotizare în raport cu vârsta</i> – perioadă de activitate, în funcție de vârstă, în care asigurații au realizat stagiul de cotizare pentru obținerea unei pensii de dizabilitate;</p> <p><i>perioade asimilate stagiului de cotizare</i> – perioade pentru care nu s-au plătit contribuții de asigurări sociale, dar care, potrivit Legii privind</p>		<p>Legea nr. 156/1998 și nici în textul proiectului. În acest context, relevăm că este necesară excluderea lor.</p>	
--	--	---	--	---	--

	<p>legislație și împărțirea acestei sume la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă. În cazul în care suma anuală a contribuțiilor achitate este mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație, stagiul de cotizare se calculează proporțional sumei achitate.</p>			
--	--	--	--	--

4.	<p>(3) Pentru persoanele angajate în sectorul agrar în baza contractului individual de muncă, perioada de activitate cu caracter sezonier se include în stagiul de cotizare, considerându-se un an de cotizare, cu condiția ca suma anuală a contribuțiilor să nu fie mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim pe țară stabilit de legislație. În cazul în care suma anuală a contribuțiilor achitate este mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim pe țară stabilit de</p>	alineatul (3) și alineatul (4) se abrogă.	Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului	<p>La pct. 2, cu privire la propunerea de abrogare a alin. (3) al art.6 din Legea nr. 156/1998, care prevede procedura de calcul a stagiului de cotizare pentru persoanele angajate în sectorul agrar în baza contractului individual de muncă, menționăm că munca în sectorul agrar, face parte din categoria lucrărilor sezoniere care este reglementată de Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 la capitolul VII. Astfel, potrivit art. 279 alin.(1) din Cod, se consideră lucrări sezoniere lucrările care, în virtutea condițiilor climatice și a altor condiții naturale, se efectuează într-o perioadă concretă a anului calendaristic, ce nu depășește 6 luni. Conform, alineatului (2) al normei enunțate, nomenclatorul lucrărilor sezoniere se aprobă de Guvern. Constatăm în acest sens că, lucrările din sectorul agrar se fac parte din categoria lucrărilor identificate în Nomenclatorul lucrărilor</p>	<p>Se acceptă excluderea din proiect a abrogării alineatului (3).</p>
----	---	---	--	--	--

	<p>legislație, stagiul de cotizare se calculează proporțional sumei achitate.</p> <p>(4) Pentru celelalte categorii de contribuabili, cuantumul minim al contribuțiilor se stabilește prin legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de</p>		<p>sezoniere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1273/2004.</p> <p>Totodată, în Nota Nomenclatorului se prevede expres că, lucrătorii care participă la efectuarea mai multor lucrări sezoniere, durata cărora depășește 6 (șase) luni, la fel și cei angajați pe o durată nedeterminată nu pot fi considerați angajați la lucrările sezoniere.</p> <p>În lumina celor expuse constatăm că, în cazul abrogării normei date, stagiul de cotizare al persoanelor care activează în sectorul agrar, se va calcula potrivit normei generale stabilite la art. 6 alin.(2) din Lege și riscă să fie diminuat.</p>
--	---	--	---

5.	Deputatul Dan PERCIUN	<p>Se propune completarea articolului 6 cu alineatul (5) cu următorul cuprins:</p> <p>„(5) Stagiul de cotizare realizat după stabilirea/reexaminarea pensiei pentru limită de vârstă se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții și împărțirea acestei sume la 12. Rezultatul obținut se rotunjește până la o unitate după virgulă.”</p>	Se acceptă.
----	-----------------------	---	-------------

6.	<p>Articolul 33. Reexaminarea la drepturilor la pensie (1) Reexaminarea la drepturilor la pensie efectuează în cazul:</p>	<p>e) completării/modificării art.5 și art.50 cu circumstanțe ce țin de perioade necontributive și de activități, care au fost realizate până la stabilirea/reexaminarea pensiei.”</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>La punctul 3 alineatul (2) din proiect În vederea expunerii conținutului dispoziției într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, precum și pentru integrarea armonioasă a modificărilor propuse în actul normativ potrivit art. 54 alin. (1) și art. 63 alin.(2) din Legea nr. 100/2017, propunem ca prima parte a dispoziției „completării/ modificării art. 5 și art. 50 cu” să fie substituită cu „aparției unor circumstanțe noi referitor la stagiul de cotizare și activitățile ce se includ în stagiul de cotizare”.</p>	<p>Nu se acceptă. Se referă în special la perioade necontributive și activitate de muncă desfășurate până la i ianuarie 1999.</p>
7.			<p>Deputatul Dan PERCIUN</p>	<p>Art. 1 din Legea nr. 489/1999 se completează cu o nouă noțiune: “<i>declarația persoanei asigurate</i> - relateare, făcută în scris de către angajat, cu privire la contribuțiile de asigurări sociale declarate nominal pe fiecare angajat pentru perioadele 1999-2017 prezentată Casei Naționale conform modului aprobat de aceasta.”</p>	<p>Se acceptă.</p>

				<p>Denumirea art. 5 se propune în următoarea redacție: Declarația privind evidența nominală a a asiguraților, declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și declarația persoanei asigurate.</p> <p>La art. 5 alin. (1) se completează cu lit. d)¹ cu următoarea redacție: “ d)¹ declarațiile persoanei asigurate pentru perioadele 1999-2017 se prezintă Casei Naționale în formatul aprobat de aceasta;”</p>	<p>La articolul I din proiect, Anexa 2¹ se propune: -coeficientul „1,35%” din formulă de substituie prin coeficientul „2,5%”; - textul „1,35%” – rata de acumulare pentru anii de cotizare, realizați după 1 ianuarie 1999, calculată în procente, se substituie prin textul „2,5%” - rata de acumulare pentru anii de cotizare, realizați după stabilirea/realizarea</p>	<p>Se acceptă parțial în avizul Guvernului au fost acceptat următorul text: „coeficientul „1,35%” din formulă de substituie prin coeficientul „2,0%.”; „textul „1,35%” – rata de acumulare pentru anii de cotizare, realizați după 1 ianuarie 1999, calculată în procente, se</p>
8.			Deputatul Dan Perciun			

9.	<p>La Articolul II din proiect Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale</p> <p>Articolul 5. Declarația privind evidența nominală a asiguraților și declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii (6) Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă prezintă lunar Casei Naționale informația cu privire la</p>	<p>1. La articolul 5, alineatul (6) se propune de expus în următoarea redacție: „(6) Casa Națională poate efectua înscrierea datelor în conturile persoanelor asigurate pentru care nu au fost prezentate în termenele stabilite Declarațiile persoanelor asigurate, de către plătitorii contribuții care au fost lichidați sau sunt în procesul de lichidare, în condițiile corespunderii indicatorilor declarați în documentele aferente calculării și utilizării contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii cu documentele aferente impozitului pe venit prezentate organului fiscal în perioada respectivă. Modalitatea de înscriere a datelor în</p>	<p>Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului</p>	<p>În dispoziția de la pct. 1 al Art. II din proiect, se identifică un concept nou – <i>Declarațiile persoanelor asigurate</i>. Subliniem că, art. 5 din Legea nr. 489/1999, stabilește două categorii de declarații: <i>declarația privind evidența nominală a asiguraților și declarația privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii</i>. Întrucât Declarațiile persoanelor asigurate se prezintă de către plătitorii de contribuții care au fost lichidați sau sunt în procesul de lichidare, considerăm oportună ca noțiunea dată să fie cuprinsă la art. 1 din Lege, pentru a delimita Declarația privind evidența nominală a asiguraților prezentată de</p>	<p>substituite prin textul „2,0%” - rata de acumulare pentru anii de cotizare, realizați după stabilirea/realizarea dreptului la pensie pentru limita de vârstă”</p>
				<p>Se acceptă. A se vedea punctul 8 din Sinteză.</p>	

10.	<p>beneficiarii de ajutor de șomaj și de prestații de asigurări sociale în scopul confirmării stagiului de cotizare în termenul și forma stabilite de Casa Națională de comun cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.</p>	<p>conturile personale se stabilește de către Casa Națională de Asigurări Sociale”.</p>	Guvernul	<p>angajator, de cea prezentată în procesul de lichidare potrivit Legii insolvenței nr. 149/2012.</p>	
	<p>Articolul 22. Baza lunară de calcul a contribuției de asigurări sociale (1) Baza lunară de calcul la care angajatorul datorează contribuția de asigurări sociale o constituie fondul de retribuire a muncii și alte recompense.</p>	<p>2. La articolul 22 alineatul (1), după cuvintele “și alte recompense” se completează cu cuvintele “, care pentru fiecare angajat nu poate fi mai mică decât 50 la sută din suma lunară a contribuțiilor calculate din salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație”.</p>		<p>La punctul 2 al Articolului II din proiect, textul propus pentru completarea alineatului (1) al articolului 22 din Legea nr. 489/1999, „care pentru fiecare angajat nu poate fi mai mică decât 50 la sută din suma lunară a contribuțiilor calculate din salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație” urmează a fi substituit cu textul „care pentru fiecare angajat nu poate fi mai mic decât salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație, proporțional timpului lucrat”.</p>	<p>Nu se acceptă. Se propune în punctul 2 din proiect cifrele „50” să fie substituite cu cifrele „25”.</p>

11.	<p><i>Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale</i> – bază unică de date despre persoanele fizice și juridice contribuabili la bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și despre beneficiarii de prestații de asigurări sociale;</p>	<p><i>realizare a contractului de asigurare</i> – încetare, desfacere pentru viitor, fără efecte retroactive, a contractului de asigurare datorită neexecutării obligației de către una dintre părți</p>	<p>Guvernul</p>	<p>Se propune de completat Articolul II cu puncte noi, după cum urmează: - La articolul 1, noțiunea „registru de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale” va avea următorul cuprins: <i>„Registrul de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale</i> este un sistem unic automatizat de evidență nominală a persoanelor fizice și juridice, plători de contribuții la bugetul asigurărilor sociale, inclusiv a persoanelor fizice ce se asigură în baza contractului încheiat cu Casa Națională de Asigurări Sociale, precum și a beneficiarilor de prestații de asigurări sociale;”.</p> <p>- Articolul 1 se completează cu o noțiune nouă, cu următorul cuprins: <i>„Cont personal de asigurări sociale</i> – informație structurată despre fiecare asigurat, care reflectă contribuțiile de asigurări sociale calculate și plătite, venitul la care s-au</p>	<p>Se acceptă.</p>
-----	--	--	-----------------	---	--------------------

	din cauze care i se pot imputa;			calculat acestea și prestațiile de asigurări sociale de care a beneficiat, precum și alte informații aferente activității asiguratului;”.	
12.	<p>Articolul 6. Asigurarea socială pe bază de contract individual (1) în sistemul public se pot asigura pe bază de contract individual, în condițiile prezentei legi, de categoriile de persoane care nu se regăsesc în situațiile prevăzute la art.4 și/sau nu sunt menționate în anexa nr.1.</p> <p>(2) Persoanele prevăzute la alin.(1) se pot asigura pe bază de contract individual încheiat anual cu Casa Națională,</p>		Guvernul	La articolul 6, pe tot parcursul textului, cuvântul „individual” se substituie cu cuvintele „de asigurare”.	Se acceptă.

	<p>după cum urmează:</p> <p>a) persoanele fizice – cu începere din anul 1999;</p> <p>b) persoanele fizice proprietari sau arendași de terenuri agricole care lucrează terenul în mod individual – cu începere din anul 2009.</p> <p>(3) În cazul persoanelor prevăzute la alin.(2), plata contribuției de asigurări sociale se face pentru fiecare an în sumă fixă anuală (taxa fixă anuală) în mărimea prevăzută în legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul în care este încheiat contractul.</p>

	<p>(4) Perioada pentru care au fost plătite contribuții de asigurări sociale în baza contractului individual încheiat cu Casa Națională constituie perioadă asigurată care se include în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei pentru limită de vârstă și a ajutorului de deces.</p>			
13.	<p>Articolul 34. Rezilierea contractului de asigurare (1) Contractul de asigurare poate fi reziliat din inițiativa ambelor părți, conform clauzelor lui. (2) În cazul rezilierii contractului de asigurare,</p>	Guvernul	<p>În denumirea articolului 34, cuvântul „rezilierea” se substituie cu cuvântul „rezoluțiunea”. La alineatul (1) din articolul 34 cuvântul „reziliat” se substituie cu cuvântul „rezolvit” și la alineatul (2) din același articol cuvântul „rezilierii” se substituie cu cuvântul „rezolvirii”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

	contribuțiile de asigurări sociale achitate nu se restituie, iar stagiul de cotizare realizat se valorifică la stabilirea dreptului de pensie.				
14.			Deputatul Dan PERCIUN	<p>Se propune completarea proiectului cu art. III cu următorul cuprins:</p> <p>„Art. III – La articolul 36 alineatul (3) din Legea nr.105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, cifrele „12” se substituie cu cifra „6”.</p> <p>Art. III din proiect devine Art. IV și se completează în final cu textul: „și art. III, care intră în vigoare la data publicării.”</p>	Se acceptă.
15.		(1) Prezentă lege intră în vigoare la 1 octombrie 2022, cu excepția articolului I punctul 2 și articolului II punctul 2 care intră în vigoare începând cu 1 ianuarie 2023.	Guvernul	<p>Punctul 1 al Articolului III din proiect, se propune de completat cu cuvintele „și articolului II punctul I, care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și punctului 4 din Articolul I, care intră în vigoare la 1 ianuarie 2023.”</p>	Se acceptă.

16.	<p>(2) Casa Națională de Asigurări Sociale va reexamina, în conformitate cu prevederile art.8 alin.(3) din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, pensiile pentru limită de vârstă și pensiile de dizabilitate stabilite/reexamine în perioada 1 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2021 la calcularea căroră s-a inclus în stagiul de cotizare perioada prevăzută la art.5 alin.(2) lit. d) din Legea nr.156/1998 privind sistemul public de pensii, luând în considerare drept bază de calcul a pensiei pentru perioada respectivă salariul mediu lunar pe țară la data calculării inițiale/reexaminării pensiei.</p>	Guvernul	<p>La punctul 2 al Articolului III din proiect, după cuvintele „Casa Națională de Asigurări Sociale va reexamina,” se propune de completat cu cuvintele „începând cu 1 ianuarie 2023,”.</p>	Se acceptă.
-----	---	----------	---	-------------

Dan PERCIUN

Președintele Comisiei